QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)

MAĠISTRAT
DR. JOSEPH GATT LL.D.

Udjenza ta' nhar l-Erbgħa, 12 ta' Ġunju 2024

Avviż Nru: 136/2023
Nru fuq il-Lista: 1

Silvan Cortis (K.I. 0056581M) f'ismu propju u bħala eżerċenti fil-kummerċ taħt it-tradename Infogadt

vs

David Attard (K.I. 0423979M)

Il-Qorti;

Rat l-Avviż tal-attur mressaq fl-24 ta' Mejju 2023[1], flimkien mad-dokument hemm anness, permezz ta' liema intalab li l-konvenut jiġi ikkundannat iħallas l-ammont ta' sebat elef, mitejn u disa' Ewro u tnejn u tletin ċenteżmu (€7,209.32ċ). Ġie *ad litteram* premess u mitlub li din il-Qorti:

i) *Tikkundanna lil konvenut bħala debitur tar-rikorrenti fl-ammont ta' sebat elef mitejn u disgħa Ewro u tnejn u tletin ċenteżmi*

[1] A fol 1 tal-proċess.

(€7,209.32c) rappreżentanti l-ammont globali dovut lir-rikorrenti ta' xogħol ta' dawl u ilma u dan skont il-fattura QTE 85/22 hawn annessa u mmarkata bħala Dok A.

ii) Tordna lil konvenut iħallas ir-rikorrenti l-ammont ta' sebat elef, mitejn u disgħa Ewro u tnejn u tletin ċenteżmu (€7,209.32c) kif ukoll l-imgħax legali mid-data tal-fattura sal-pagament effettiv.

Bl-ispejjez ta' dawn il-proċeduri kif ukoll bl-ispejjeż ta' l-ittra uffiċjali 166A bin-numru 384/23

Rat id-digriet tagħha tat-2 ta' Ġunju 2023[2].

Rat dak li seħħ fis-seduta tat-13 ta' Marzu 2024[3], fejn għad li l-konvenut kien ġie finalment debitament notifikat, huwa naqas milli jħejji risposta jew jidher fl-istess seduta.

Semgħet ix-xhieda ta' Silvan Cortis[4] u rat d-dokument minnu mressaq. Dakinhar il-konvenut reġa' għażel li ma jidhirx u l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat l-atti proċesswali kollha.

Ikkunsidrat

Illi kif ġie indikat mill-*iter* proċesswali hawn fuq riprodott, il-konvenut għażel li ma jweġibx formalment għal din l-azzjoni u lanqas irreġistra dehra fihom.

---

[2] A fol 5 tal-proċess.
[3] Verbal relattiv jinsab a fol 27 tal-proċess.
[4] Seduta tas-26 ta' April 2024 u xhieda relattiva tibda a fol 29 tal-proċess.

Illi f'din l-azzjoni, l-attur qiegħed jitlob il-ħlas tal-ammont ta' sebat elef, mitejn u disa' Ewro u tnejn u tletin ċenteżmu (€7,209.32ċ) għax-xogħol imwettaq minnu kif sostanzjat bil-fattura relattiva. Huwa aċċettat li l-oneru tal-prova dwar xi kreditu jibqa' dejjem fuq spallejn min jallega l-istess, u sakemm l-attur ma jippruvax li l-konvenut huwa d-debitur tiegħu, dan tal-aħħar ma jaħtix għal dan in-nuqqas[5]. Jekk l-attur mbagħad jipprova tali kreditu, l-piż tal-prova jdur fuq id-debitur sabiex jipprova xi ċirkostanzi jew difiżi li jista' jqanqal sabiex jinħeles mill-obbligazzjoni tal-kundanna tal-ħlas[6]. F'dan il-każ għandu wkoll jiġi

[5] Fost oħrajn, jiġi senjalat dak raġunat fis-sentenza fl-ismijiet **360 Retail Supplies Limited vs Maged Fawzy Shokry Iskandar *et*,** (Rik Nru: 1174/19/1) mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Superjuri) nhar is-27 ta' April 2023, fejn fost affarijiet oħra ġie mfakkar hekk: *"Din il-Qorti tqis li, fl-ewwel lok, skont il-prinċipji tal-liġi dwar l-evidenza u dwar kif għandu jitqassam il-piż tal-provi, jaqa' fuq il-kreditur li jagħti prova tajba biżżejjed tal-eżistenza tal-kreditu li dwaru huwa jkun fetaħ il-kawża (ara Carmelo Zammit et v. Emanuele Galea et, Appell Superjuri, 27 ta' Frar, 2003 u Maria Stella Calleja v. Brian Degiorgio, Appell Superjuri, 17 ta' Marzu, 2022). Dan għaliex l-obbligu tal-prova ta' fatt imiss lil min jallegah (ara l-Artikolu 562 tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta) u għalhekk sakemm lattur ma jippruvax li l-konvenut huwa d-debitur tiegħu, il-piż tal-prova jibqa' mixħut fuq l-attur (ara Joseph Camilleri v. Emanuel Calleja, Appell Inferjuri, 20 ta' Jannar, 2003). Tassew, jekk l-attur ma jirnexxilux jipprova dak li jallega, il-konvenut m'għandux ibati minn dan in-nuqqas, u dan sewwasew skont il-prinċipju actore non probante reus absolvitur (ara Angelo Xuereb nomine v. Godwin Migneco et nomine, Appell Superjuri, 18 ta' Lulju, 2017);"*

[6] Issir referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Richard Attard *et* vs Mark Anthony Barbara,** (Rik Nru: 1116/2016/1) mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Superjuri) nhar il-11 ta' April 2024. Hija wkoll ta' interess is-sentenza fl-ismijiet **Maria Stella Calleja vs Brian Degiorgio,** (Rik Nru: 691/14/1) mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Superjuri) nhar is-17 ta' Marzu 2022.

mfakkar li hija r-regola ewlenija li *omnia labor, optat premium*[7]. Dan il-prinċipju ma jistax jiġi faċilment skartat[8].

Illi mix-xhieda mill-attur u mill-provi dokumentarji mressqa, din il-Qorti ssib li l-azzjoni ġiet ipprovata b'mod komplet. Naturalment, il-fatt li l-konvenut naqas milli jipprova xi forma ta' difiża ma tistax tkun ħaġa t'għajnuna għalih. Wara kollox, *qui culpa sua damnum sentit, non videtur sentire*[9]. Kien fl-interess tiegħu li jkun attiv f'dan il-proċeduri.

Għaldaqstant, il-Qorti qiegħda tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' t-talba tal-attur u tikkundanna lill-konvenut jħallas lill-attur l-ammont ta' sebat elef, mitejn u disa' Ewro u tnejn u tletin ċenteżmu (€7,209.32ċ), bl-imgħax legali mit-13 ta' Frar 2023[10] sad-data tal-pagament effettiv.

---

[7] Hija ta' spiss ġustament ċitata s-sentenza fl-ismijiet **Nutar Dr. Remigio Zammit Pace vs Sunrise Park Hotels Ltd. et,** (App Ċiv Nru: 532/2005/1) mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) nhar il-20 ta' Novembru 2009 fejn ġie ritenut hekk: "*Ma jistax ikun qatt dubitat in linea ta' principju illi, sakemm il-prestazzjoni ma tkunx wahda gratuwita, min jippresta s-servizzi tieghu taht kwalsiasi forma, ghal vantagg ta' haddiehor, hu intitolat li jigi retribwit. Dan in omagg ghallprincipju illi omnia labor, optat premium. Tenut rigward ta' l-elementi probatorji determinanti fil-kaz konkret, jispetta lill-apprezzament ghaqli talQorti fil-mertu, u lill-valutazzjoni libera taghha, kemm ghandu jkun ilkwantum ta' dik ir-retribuzzjoni, anke ghaliex, fil-prattika kostanti tal-Qrati taghna, Qorti ta' revizjoni ma tiddisturbax id-diskrezzjoni ta' l-ewwel Qorti dwar dak ilkwantum jekk mhux hlief u wara li tkun konvinta illi dik id-diskrezzjoni hi manifestament errata u jkunu jezistu ragunijiet gravi illi, jekk din il-Qorti ma tissostitwix id-diskrezzjoni taghha ghal dik ta' l-ewwel tribunal, tigi krejata inikwita` ghall-parti sokkombenti*"

[8] F'dan is-sens issir referenza għad-deċiżjoni mogħtija fil-proċeduri bl-ismijiet **Improved Design Contractors vs Bellaviti & Improved Design Limited,** (Rik Nru: 201/2004) mogħti mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili nhar il-15 ta' Lulju 2004.

[9] *"Chi subisce un danno per propria colpa, non si considera averlo subito."* – Brocard 3983, **Dizionario Dei Termini Giuridici e Dei Brocardi Latini**, Edoardo Mori, VII ediz, 2011, a fol 37.

[10] Data tan-notifika tal-ittra uffiċjali *a tergo* ta' fol 35 tal-proċess u dan skond dak li jrid l-artikolu 1141(2) tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta, ġaladarba l-Qorti ma ssibx li jgħodd il-Kapitolu 13 tal-Liġijiet ta' Malta għaliex m'hijiex qiegħda tqis il-konvenut bħala kummerċjant.

L-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri u tal-ittra uffiċjali bin-numru 384/2023[11], jitħallsu mill-konvenut.

Dr Joseph Gatt LL.D.
Maġistrat

Annalise Spiteri
Deputat Reġistratur

[11] Kopja ta liema ġiet imressqa a fol 35 *et seq* tal-proċess, minn fejn jirriżulta li kienet ġiet debitament notifikata u mwieġba.